

Na rob seminarju o organiziranosti sindikatov in uveljavljanju degatskega sistema

Delavec naj sam odloča o sadovih svojega dela

Občinski sindikalni svet Ljubljana Moste-Polje je za vodstva svojih OOS priredil dvodnevni seminar o organiziranosti sindikatov in uveljavljanju delegatskega sistema v novih pogojih, ki jih predvideva ustava.

Posvetovanja se je udeležilo prek 130 predstavnikov delovnih organizacij. Navzoči so bili tudi zastopniki družbenopolitičnih organizacij v občini, predsednik MS Ljubljana Rudi Bregar in predstavniki mestnih odborov sindikata.

Slavko Grčar, sekretar RS ZSS, je v uvodnih besedah povedal, zakaj nova organiziranost sindikatov, njen smisel in namen. V prvi vrsti je ustava tista, ki daje izraz in poudarek sindikatom. Njihova družbena vloga se spreminja v različnih oblikah družbenih odnosov. Sindikat je šola socialistične organizacije in organizirana politična kontrola delavcev. Sindikati vključujejo delavske interese, ki so individualni in skupni, ki so široki – gledano zgodovinsko sedanje ali vnaprej dani. Kaj pa so ti interesi? To je pričakovana, družbeno upravičena korist, tj. to, kar kdo hoče, kar mu je cilj in korist. Delavski interesi so na neki način vgrajeni v TOZD, pa taki, da presegajo te okvire. Posegajo v krajevne, občinske, republiške in zvezne skupnosti, pa celo prek meja naše domovine. Kaj je torej naloga in akcija sindikatov v novih odnosih? Delavski razred ustvarja dohodek in dobrine in mora biti gospodar pogojev in rezultatov svojega dela. Gre pa tudi za oblast delavcev nad rezultati in pogoji dela. Povsod tam, kjer se odloča o pogojih in sadovih delavčevega dela, naj sega delavčeva oblast. To je poglavje naše socialistične revolucije, to je zapisano v ustavi, potrebno pa je, da se vsak dan v življenju uresničuje. Interesi delavcev so dohodek in socialna varnost. V zvezi s tem pa se nam postavlja vprašanje, kako bomo

organizirani in kakšni bodo naši medsebojni odnosi. V prvi vrsti moramo biti usposobljeni za svoje delo. Sindikat je integracija delavskega samoupravljanja in delavci lahko uresničujejo svoje oblike le, če so organizirani. Dejstvo je, da imamo organizacijo ZKJ, ki je avantgarda delavskega razreda, ki je močna politična sila in vodi delavski razred; vendar je tudi dejstvo, da vsi delavci niso organizirani v ZK. Komunisti v sindikatih imamo veliko nalogo storiti vse v korist delavcev in doseči to, da bo vsak delavec politično organiziran. Poglavna naloga sindikatov pa je uresničevati željo delavcev, da imajo pogoje in oblast nad sadovi svojega dela.

Niko Lukež, podpredsednik MK SZDL Ljubljana, je obravnaval delegatski sistem v organiziranosti sindikatov za delegate vseh skupnosti in organizacij. Skupščinski parlamentarni sistem je odpadel, z njim pa tudi imperativni mandat. Ko začnemo izvajati delegatski sistem, se srečujemo z različnimi ovirami, kajti tu se kreira oblast. Ustava določa, da morajo delegati imeti strukturo, ki je enaka bazi, mandate naj imajo vsi delavci – od nevalificiranih do najvišje strokovnih, žena in mladine. Sedanja struktura je bila pretežno iz vodstvenih kadrov, zato tudi ustava določa, da vodilni delavci ne morejo biti delegati. Na področju delegatskega sistema je še veliko odprtih

vprašanj glede odločanja delegatov in delegacij v povezovanju več organizacij. Jasno pa je, da bo delegat moral biti v neprestanem in neposrednem stiku z bazo, delavci, in da bo tudi njim odgovoren. Sindikat bo bedel nad tem, da se že v delegacijah zmenimo za stališča delavcev in da bodo zastopani tisti interesi in stališča, ki bodo sprejemljivi za delovno organizacijo in okolje. Postavlja se vprašanje, ali smo že tako organizirani, da smo sposobni uresničevati vse naloge. Ne, pismo! Imamo lepe rezultate, veliko OOS tudi pomembno deluje, v celoti pa le še nismo tako organizirani, da bi bili kos vsem nalogam. Od tu torej organiziranost za novo. V tem trenutku morajo tudi ostale organizacije pregledati, ali so sposobne uresničevati nove naloge.

Odnosi med sindikatom in SZDL se poglobljajo, saj povezujejo delavce tam, kjer delajo in tam, kjer živijo. Pomembna oblika – kar je tudi novost v tej organiziranosti – so tudi aktivni mladi delavci. Želje mladih izhajajo iz enakega družbenoekonomskega položaja delavcev, zato dogovor, da v vseh OOS sodelujejo aktivni mladi delavci.

V novih odnosih na z ustavo doseženih temeljih naj bodo zgrajene sindikalne in vse druge organizacije.

R. S.

Dramatski krožek VI. gimnazije

Bučen aplavz je bilo edino, vendar iskreno ter najstopajočim zelo dragoceno priznanje. Člani dramatskega krožka so nam prikazali, kaj vse se da narediti z nesebičnim delom, s trudom, vztrajnostjo, s ljubeznijo do slovenske proze in poezije.

V sredo 26. novembra so nam predstavili nekaj del s partizansko tematiko, del, ki so nastali v hrupu bomb in pomanjkanja, iz srčne bolečine in iz domotožja. Njihovo delo je obrodilo sad. Krožek, ki je dolge mesece vadil pod vodstvom prof. Potokarjeve, nas je povedel v čas ponosne vstaje slovenskega naroda. Besede so nas prevzele, spoštovali smo misli, ki so klicale ek upor, ki niso trpele teptanja, ponižanja.

Dramatski krožek je uprizoril ta svoj ciklus že v Gramozni jami in na Urhu ob dnevu mrtvih. Vadijo pa sedaj za 8. marec, ko bodo nastopili v tovarnah.

Menim, da ima tako pripravljena in izurjena skupina odprta vrata v delovnih organizacijah. Saj imajo humani namen, da na nevsiljiv način predstavijo dijakom in delavcem v delovnih organizacijah dragocene stvaritve naših pesnikov in pisateljev.

DUŠAN KRIČEJ

Splošni ljudski odpor

Armada zdomcev je podvržena raznim pritiskom in vplivom

V Smernicah za obrambo SFRJ pred napadom piše, da je vsak državljani SFRJ dolžan izpolniti svoje obveznosti do obrambe države, naj se nahaja doma ali v tujini. Seveda je take obveznosti lahko napisati, drugo pa je zagotoviti njihovo izpolnitev. Vsekakor je treba naše občane, ki odhajajo v tujino opozoriti na takšne obveznosti.

Znano je, da je samo iz Slovenije zaposlenih v tujini okrog 70.000 naših delavcev. Iz naše občine jih je 422 – podatek je iz leta 1971 –, od tega okrog 100 rezervnih starešin. Vsekakor so sedaj te številke že višje, ker delajo v tujini tudi osebe, ki niso odšle prek urada za zaposlovanje. Zaradi splošnega pomanjkanja pogonskih snovi v zahodnem svetu in zaradi inflacije je tudi zaposlitev delavcev v teh državah postala neslogovna. Prav zato je vedno bolj živa težnja naših delavcev, da se vrnejo in dobijo primerno zaposlitev v domovini. Naloga vseh služb in delovnih organizacij je, da propagirajo vrnitev delavcev iz tujine in jih seveda zaposlijo, saj je tudi v naši občini nezasedenih več delovnih mest.

Pred odhodom na delo v tujino skoraj vsi vojaški opbezniki odslu-

žijo vojaški rok. V sklopu celotnega vzgojnopolitičnega dela in obveščanja, ki ga organizirano in načrtno izvajajo z vsemi vojniki, je nujno ustrezno vplivati na priprave tudi v tej smeri. Sedaj to delamo le delno in posredno tako da v njih razvijamo domoljube in jih seznanjamo z glavnimi značilnostmi ekstremne politične emigracije, z njenimi cilji in metodami delovanja.

Obveščevalne službe zahodnih držav se opirajo na svoje poklicne organizacije in tudi na begunska taborišča, na redne policijske organe svoje države, na pripadnike ekstremnih političnih organizacij, posamezne delodajalce in trgovce z delovno silo, katoliško duhovščino itd. Glavne smeri obveščevalne aktivnosti, zlasti v zvezi z vojaškimi obvezniki, so: zbiranje podatkov o obveščevalni službi, splošni ljudski obrambi, JLA, poskus iskanja agentov in pošiljanje v naše mirovne in vojne OŠ.

Najbolj izobrazena in najbolj množična je propagandna aktivnost s pozicij protikomunizma, kjer najpogostejše nastopa kot neposredni izvrševalec ekstremna emigracija. Propaganda poteka z neposrednimi stiki, emigrantskega in drugega sovražnega tiska, letakov in pamfletov, časopisov, publikacij, z radijskimi oddajami v jezikih naših narodov, vse to ob izredno izraženi aktivnosti cerkve in duhovščine.

Pri uresničevanju obveščevalne in druge sovražne aktivnosti so glavne metode delovanja izsiljevanje, grožnje, pritiski in nasilja. Posebna preokupacija ekstremne emigracije je pridobivanje mladih članov za svojo organizacijo, predvsem pa za diverzantsko-teroristično aktivnost, včrtevi tudi priprave atentatov na najvišje državne politične in vojaške voditelje v državi in zunaj nje.

Vse navedene aktivnosti vplivajo predvsem na idejno nasprotno opredeljevanje in kriminalno razpoloženje posameznika ter one iz sovražno orientiranih družin, pa tudi nezadostno obveščene zdomce.

V kakšnih dimenzijah bodo vsi ti pritiski in prizadevanja uspeli pridobiti naše zdomce za boj in napade na lastno državo, je odvisno predvsem od njihove domoljubne zavesti in idejnopolitične zrelosti ter narodne trdnosti kot tudi od prizadevanja dela naših ustreznih družbenih sil in institucij, da pri naših občanah, ki odhajajo v tujino, razvijemo vse te kakovosti. To je odvisno tudi od celotnega družbenega in ekonomskega razvoja, politične, socialne in vsake druge stabilnosti v državi.

Z intenzivnim in dobro organiziranim politično-informativnim delom bomo lahko mnogo vplivali na pripravljeno občanov pred njihovim odhodom v tujino na njihovo vedenje med bivanjem v tujini kot tudi na njihovo pripravljenost, da se v primeru ogroženosti države vrnejo v čimvečjem številu v domovino in se angažirajo pri obrambi. Razvijanje domoljubja nasploh in občutek odgovornosti za obrambo države mora biti sestavni del aktivnosti

predvsem zveze komunistov, sindikata in vseh družbenih organov, k neposredno komunicirajo s temi občani.

Nujno je v bodoče čimbolj neposredno in konkretno govoriti ter odkriti razpravljati o položaju, pravičah in obveznostih vojaških obveznikov, medtem, ko so na začasnem delu v tujini, o načinu in potrebi stalni obveščeni domovine in o načinu njihovega angažiranja in vedenja v takšnih situacijah.

Med bivanjem v tujini je najvažnejše, da bodo naši zdomci, zlasti pa vojaški obvezniki, pravočasno, realno in objektivno obveščeni o stanju v domovini, o našem mednarodnem položaju, o zunanji politiki in odnosih z drugimi državami. Prav tako morajo biti obveščeni tudi o najvažnejših dosežkih pri uresničevanju zasnove splošne ljudske obrambe in pripravljenosti dežele za obrambo.

Obveščanje naših zdomcev je v kritični situaciji še posebej pomembno. Samo celovit, dobro razčlenjen in pripravljen sistem trajne, varnostne, moralopolitične in psihološke akcije v državi in tujini bi lahko dal trajne in nepričakovane rezultate v pripravi naših občanov za boj zoper vse poiskuse, da se angažirajo zoper svojo domovino ali odvrnejo od izpolnjevanja obveznosti do domovine. Ukrepi spodbude in akcije v tej smeri kažejo, da bi mogli zgraditi prav takšen sistem.

Kljub vsem prizadevanjem in ukrepom na političnem, ekonomskem, socialnem in organizacijskem področju pa ni mogoče pričakovati kakega bistvenega zmanjšanja zaposlenih v tujini nekaj naslednjih let. Gre torej za dolgoročne probleme, s katerimi moramo računati v obrambnih pripravah. Popolnoma jasno je, da so zaradi odsotnosti tolikšnega števila naših ljudi iz domovine (zlasti vojaških obveznikov), obrambne priprave bolj komplicirane in da je tako zmanjšana obrambna sposobnost države, zlasti pa bojna pripravljenost oboroženih sil.

Za varnost in obrambo države ni važna le količina oziroma količinska razsežnost problema, ki se odraža v številu začasno zaposlenih ali vojaških obveznikov v tujini, temveč je najvažnejša kakovost problema; to pa pomeni, ali bodo občani, ki so v tujini, izpolnili svoje obveznosti do obrambe države ob nevarnosti pred napadom oziroma ob napadu. Pri reševanju tega vprašanja mora biti naša skupnost stalno aktivna, in sicer ne glede na število občanov, ki živijo v tujini. To pomeni, da je bilo do sedaj veliko pomanjkljivosti, da smo imeli defenziven odnos do tega vprašanja in da je v bodoče potrebno intenzivneje spremljati ta problem.

Prizadevanja in praktični ukrepi za varstvo interesov obrambe bodo zagotovili vračanje naših ljudi iz tujine, zlasti vojaških obveznikov v primeru vojne nevarnosti oziroma izpolnitev obveznosti do obrambe države na drugačen način, če jim bo vrnitev onemogočena.

P. S.

Tole je posnetek s tradicionalnega srečanja, ki ga uredniški odbor Naše skupnosti prireja za dopisnike in raznašalce ob zaključku leta. Na letošnjem srečanju se je član uredniškega odbora Milan Pritekelj v imenu uredništva zahvalil dosedanjemu glavnemu uredniku Bogdanu Šturmu za njegovo dolgoletno uredništvovanje. O nalogah, ki nas čakajo v naslednjem letu pa je spregovoril novi glavni urednik Slavko Gerlica

POGOVOR Z INŽ. MIHOM KOŠAKOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovno leto 73 uspešno zaključiti. Ni manjkalo objektivnih (surovine, električna energija, cene) pa tudi subjektivnih težav in problemov. Rezultati pa vendarle odpirajo možnosti tako reševanja nekaterih problemov standarda zaposlenih (odpirajo se možnosti hitrejšega reševanja stanovanjske problematike, delovnih razmer zaposlenih) kot hitrejšo modernizacijo proizvodnje. Dosežene rezultate bo torej treba čimbolj izkoristiti za sedanjo in bodočo stabilnost podjetja.

Reorganizacija, formiranje TOZD v podjetju in nadaljnji razvoj samoupravljanja bodo odločilni dejavniki boljših rezultatov. Zato tudi v prihodnje leto gledamo z zaupanjem v lastne sile.

Skrbi pa nam seveda še danes povzročajo nestabilne možnosti gospodarjenja. Vsak dan se srečujemo z novimi ali pa drugačnimi obremenitvami gospodarstva. Cene surovin, ki jih uporabljamo, stalno rastejo. To seveda ne velja samo za domače surovine – prav enako je s surovinami, ki jih uvažamo. Zato se seveda draže tudi naši izdelki. Zamrznjene cene in dovoljenja za zavodov za cene za njihovo sprejembo, ki jih dobivamo težko in kasno, močno dostikrat bolj kot vsa prizadevanja kolektiva, vplivajo na rezultate dela.

Nismo velik potrošnik električne energije. Smo pa seveda popolnoma nemočni, ko je zmanjka. Upamo lahko le, da bodo sedanji ukrepi izboljšali preskrbo z električno energijo v prihodnjem letu.

V gospodarskem načrtu za leto 74 predvidevamo ponoven porast obsega proizvodnje, in to vseh proizvodov – tako embalaže kot pločevink in avtopreme. Dosegli naj bi ga ob skoraj nespremenjenem številu zaposlenih. To naj bi ustvarilo možnosti za 15 do 20% dvigniti osebnih dohodke in ustvariti sredstva, po-

trebna za modernizacijo in novogradnje.

NAŠA SKUPNOST

Niste Moščan, vendar po enem letu dela v Saturnusu to že močno postajate. Kako gledate na našo občino in kako sploh na občane Ljubljane tako z gospodarskega, kulturnega kot s političnega gledišča?

KOŠAK

Kratek odgovor bi bil: Na vse to gledam tako kot star Ljubljčanin, ki pozna dobre in slabe strani Ljubljane in njenih predelov, ki pozna nasprotja med ožim mestom in njegovo okolico, pa tudi nasprotja in vezi med Ljubljano in širšim slovenskim prostorom. V občini Moste-Polje mi je vedno ugajala močna povezanost vseh dejavnikov, vseh so mi bila skupna prizadevanja gospodarstva in vseh drugih za hitrejši napredek nasploh. Žal se je iz tega včasih rojevala zaprtost, ki je vedno škodljiva. O Ljubljčaninih nasploh pa le to, da jih velja ocenjevati samo gledano v celoti, da namreč merimo njih dosežke in rezultate dela in prizadevanj, ne pa obratno, da beležimo napake posameznikov in te posplošujemo. Ni slučaj, da je bila Ljubljana v prvih vrstah borcev za narodno osvoboditev in ljudsko revolucijo in prepirčan sem, da tega duha tudi danes v Ljubljani ne manjka. To dokazujejo delovni rezultati Ljubljčanov, to dokazuje hitra družbena in gospodarska rast Ljubljane.

NAŠA SKUPNOST

V oktobru ste bili kot delegat planinskega društva Saturnus na ustanovni skupščini temeljne telesnokulturne skup-

nosti občine Moste-Polje izvoljeni za predsednika. To je novo priznanje in tudi dokajšnja družbena odgovornost, saj se z ustanavljanjem temeljnih telesnokulturnih skupnosti tudi na tem področju začena boj za nove odnose, za večjo samoupravnost. Katero bo vaše osnovno vodilo pri opravljanju te funkcije?

KOŠAK

Telesna kultura, kakorkoli je že dosegla uspehe, še vedno močno zaostaja. Ni še povsem prodrla življenja. Prepočasno se prebija nova spoznanja o vrednosti športa in rekreacije. Nova, samoupravna organiziranost na tem področju, bi morala spodbuditi naša skupna prizadevanja za integralnost telesne kulture, za vključevanje posameznika v načrtno skrb za telesni razvoj. Danes je sramota biti nepismen – koliko pa je še vedno takih, ki ne poznajo abecede telesne kulture? To stanje premagati je prva naloga novoustanovljenih telesnokulturnih skupnosti. Prizadevanja nas vseh morajo zato biti v prvi vrsti posvečena množičnosti telesne kulture, prodoru v vrste, šole, delovne organizacije. Šport in rekreacija morata dobiti svojo širšo osnovo, iz nje pa bo kot rezultat rasla visoka kvaliteta posameznih dosežkov.

NAŠA SKUPNOST

Vemo, da ste nekdanj zelo razgibano svoje športno življenje morali prekiniti zaradi pomanj-

kanja časa. Kaj pa zdaj, za katere vrste rekreacije ste najbolj navdušeni in kateri se največkrat posvečate?

KOŠAK

Vedno se najde kaj prijetnega za rekreacijo. Pozimi je v ospredju smučanje, poleti in kolikor se le da tudi sicer pa plavanje. Sprehod v bližnjo okolico Ljubljane namesto dolge vožnje z avtomobilom pa je po svoje prijeten.

NAŠA SKUPNOST

Je mogoče, da ima direktor večje delovne organizacije, ki je obenem še obremenjen z vrsto najrazličnejših funkcij, tudi svoja konjička?

KOŠAK

Največkrat ga že ima. Vendar je tudi pri tem po svoje omejen: zmanjkuje mu časa in zato ne dosega prave kvalitete. Tako vsaj gledam sam na to. Vendar ni najvažnejši kvaliteten učinek. Veseleje in zanimanje marsikaj pomenita.

NAŠA SKUPNOST

Vaše želje ob novem letu?

KOŠAK

Želja je vedno veliko. Ob novem letu, ko vedno pogledamo nazaj in naprej, ko malce pozabimo na celotne tegobe, pa največkrat rečem, da bi novo vsaj ne bilo slabše od starega. Pa naj bo to minimalni program želja tudi zame!

Razgovor je pripravil in vodil SLAVKO GERLICA